

REKONSTRUKCIJA NAPUŠTENE ZGRADE ZEMALJSKE UZORITE PIVNICE U KAČIĆEVOJ ULICI

MIHAELA GRČEVIĆ

Etnografski muzej Zagreb
mgrcevic@emz.hr

U listopadu 2015. godine Etnografskomu muzeju u Zagrebu dodijeljena je zgrada u Kačićskoj 9/2¹ kao pomoćna zgrada čijim bi se uređenjem riješilo pitanje pohrane muzejske građe, restauratorsko-preparatorskih radionica, komunikacije s publikom u otvorenim i studijskim čuvaonicama te specijaliziranih programa s korisnicima.

„Rekonstrukcija pomoćne zgrade uključivala bi infrastrukturne radove čime bi se unutrašnjost zgrade prilagodila potrebama Muzeja, a uključivala bi:

1. Prilagodbu unutrašnjosti zgrade za više namjena: planirane su prostorije za čuvaonice, prostorije za restauratorsko-preparatorske radionice, prostorija za otvorene i studijske čuvaonice, prostorija za etnoteku i promociju glazbe svjetskih kultura, prostorije za muzejsko osoblje te prostorija za sastanke i specijalizirane programe s publikom
2. Uvođenje alternativnih izvora energije za poticanje samoodrživosti zgrade
3. Osiguravanje pristupa zgradi kolnim ulazom i uređenje garaža, rješavanje odvodnje oborinskih voda, uređenje

dvorišta i vrta zgrade u cjelovitom projektu uređenja okoliša

4. Ugradnju vertikalne platforme/dizala u dijelu zgrade kako bi se omogućio pristup osobama slabije pokretljivosti i transportirali teži predmeti
5. Ugradnju sustava tehničke zaštite (videonadzora, protuprovale i kontrole pristupa) za čitavu zgradu koji bi bio nadziran pomoću integralnog centralnog nadzornog sustava
6. Sustav kontrole prisutnosti na poslu koji bi bio povezan s istom kontrolom u zgradi na Trgu Mažuranića 14.“²

Projektom se predviđa potpuna rekonstrukcija zgrade³ te prenamjena u prostor prilagođen projektu obnove i modernizacije Etnografskog muzeja, čijom bi se obnovom i opremanjem povećala dostupnost oko 75 000 predmeta zaštićene pokretne kulturne baštine.

Prostor zgrade podijeljen je na četiri etaže na kojima su predviđene prostorije: čuvaonica i etnoteke u podrumu zgrade; čuvaonica, Restauratorsko-preparatorske radionice za drvo, keramiku, kamen i metal, prostora za izložbe, predavanja i radionice u prizemlju⁴ zgrade; čuvaonica i Restauratorsko-preparatorske radionice

Slika 1. Čuvaonica Zbirke narodnih nošnji istočne Hrvatske

Slika 2. Čuvaonica Zbirke tradicijskog gospodarstva

za tekstil na prvom katu zgrade; te uredski prostori, dvorana za sastanke, prostori arhiva te prostori strojarskih i električnih instalacija u potkrovlju zgrade.

Budući da je osnovna namjena zgrade pohrana muzejske građe, potrebno je osigurati prostor u slučaju elementarnih nepogoda, stabilne mikroklimatske uvjete, namještaj za pohranu građe te opremljene restauratorsko-preparatorske radionice.

Uvidom u „utvrđeno zatečeno stvarno izvedeno stanje zgrade“⁵ – očevitom na građevini, uvidom u dokumentaciju građevine te uzimanjem i ispitivanjem uzoraka sklopova građevine – utvrđene su nužne radnje kako bi se osigurale potrebne mjere za očuvanje mehaničke otpornosti i stabilnosti, sigurnost posjetitelja u

slučaju požara, sigurnost i pristupačnost osobama s invalidnošću i smanjenom pokretljivošću, zaštita od buke i dr.

Planom opremanja čuvaonica i restauratorsko-preparatorskih radionica predviđeno je potpuno opremanje čuvaonica novim namještajem. Za pohranu građe predviđena je upotreba arhivskih pokretnih regala, polica, ladičara i arhivskih ormara koji su dimenzijama prilagođeni muzejskoj građi. S obzirom na radionice, osim radnih površina planirana je nabava restauratorske opreme: kade za mokro čišćenje, usisnog stola, svjetlosnog stola, laboratorijske opreme za analize tekstilnih vlakana i dr. za Radionicu za tekstil te pjeskarnika, tokarskog stroja, tračne pile, cirkulara i dr. za Radionicu za drvo, keramiku, kamen i metal.

Slika 3. Čuvaonica Zbirke kućnog inventara

Prostor zgrade podijeljen je tako da su podrum⁶ i prizemlje predviđeni za Radionicu za drvo, keramiku, kamen i metal te čuvaonice za građu za koju je navedena radionica zadužena. Za pohranu građe predviđene su police, pokretni arhivski regali i pokretni okviri s mrežom u kojima bi građa bila pohranjena prema vrsti materijala, tako da je drvena građa odijeljena od predmeta izrađenih od keramike, kamena i metala, a unutar te podjele predmeti bi bili pohranjeni po zbirkama. „U prostor prizemlja, koji je izdignut 2,20 m iznad okolnog tla, predviđen je ulaz preko novog portala uz dodavanje vanjske rampe za ulaz osobama smanjene pokretljivosti na razinu poda ulaznog prostora, odnosno ulaza u dizalo.“⁷ Prizemlje je namijenjeno Restauratorsko-preparatorskoj radionici za drvo, keramiku, kamen i metal, čuvaonicama

i etnodatalaboratoriju, a u prostranom pretprostoru planirano je organiziranje izložbi, predavanja, radionica te sličnih sadržaja dostupnih vanjskim korisnicima.

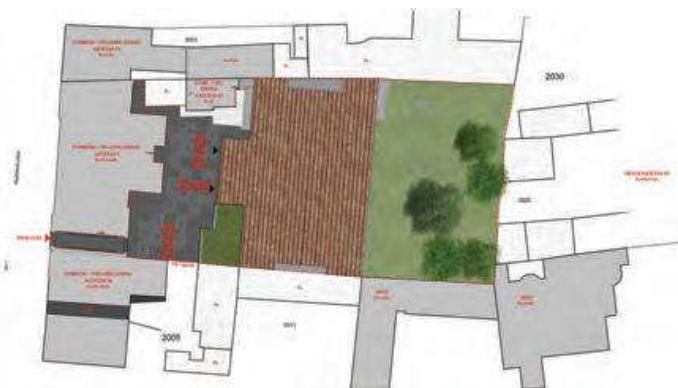
Prvi kat namijenjen je Restauratorsko-preparatorskoj radionici za tekstil te

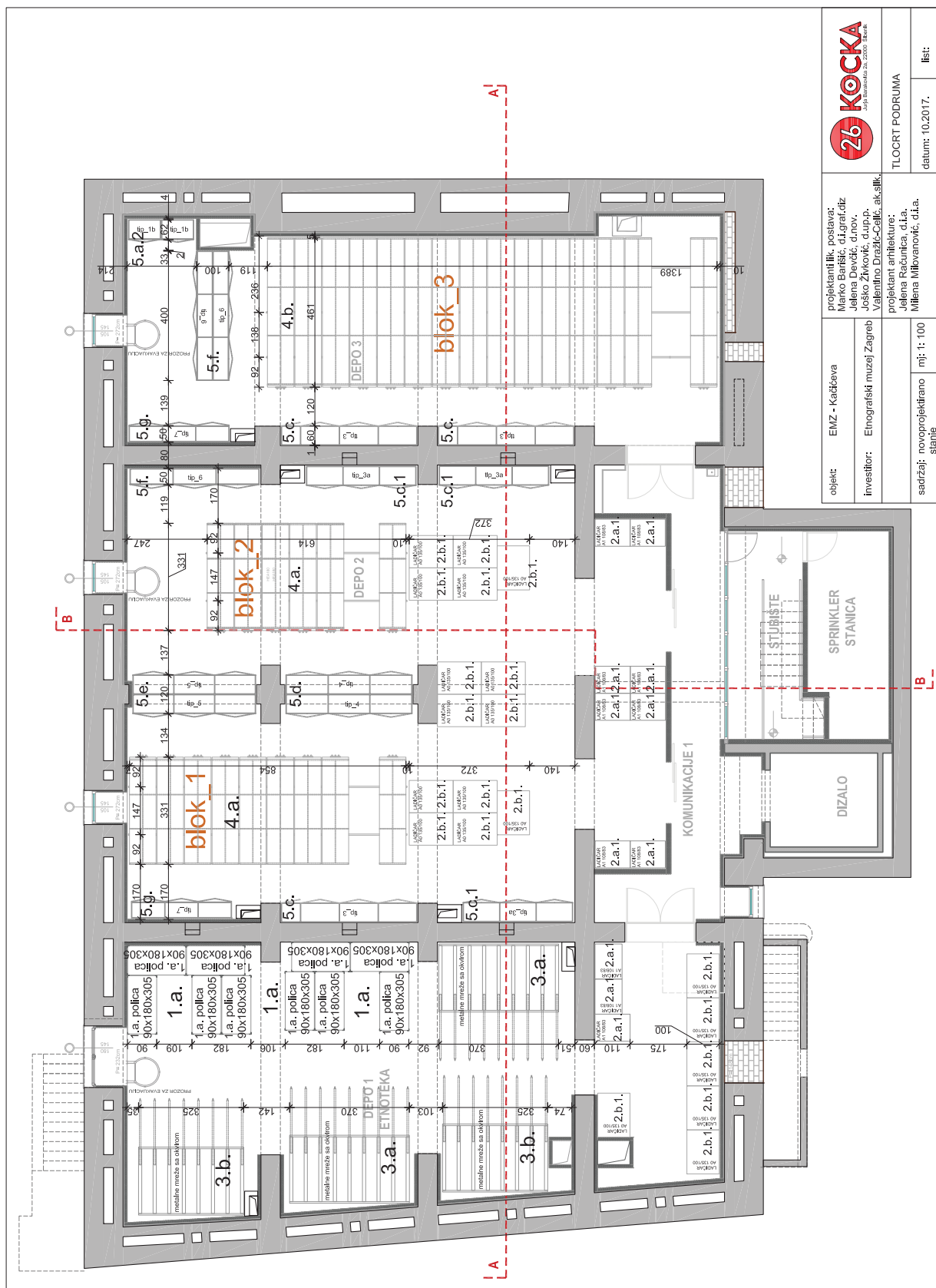
Slika 4. Čuvaonica Zbirke dječjih igračaka i igara

Slika 5. Čuvaonica Zbirke lončarstva

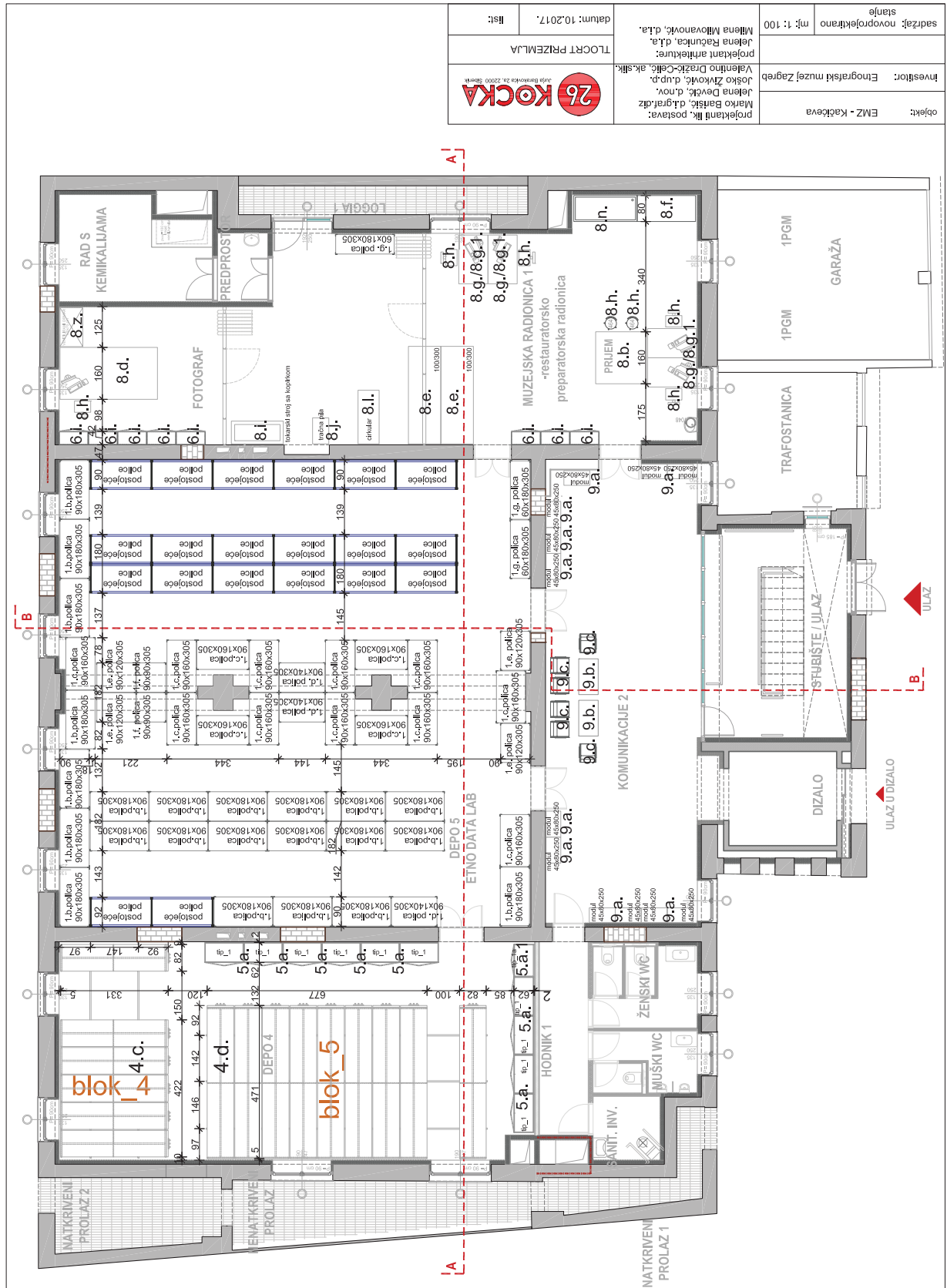

Slika 6. Zgrada bivše Zemaljske uzorite pivnice u Kačičevoj ulici

 KOCCA arhitekturni biro		TLOCRT PODRUJA datum: 10.2017.	
projektant/ik: postava: Marko Baršić, dr.igrad.diz Jelena Devčić, drnov, Josko Zivković, drup.p. Valerijano Držić-Čačić, arhitekt.		projektant arhitekture: Jelena Račanica, dr.ia. Milena Milovanović, dr.ia.	
objekt: EMZ - Kačićeva	investitor: Etnografski muzej Zagreb	sadržaj: novoprojektirano stanje	mjerilo: 1:100

Slike 7 – 9. Tlocrti prostora za čuvaonice u Kačićevoj ulici

objekt: EMZ - Kačeva	investitor: Etnografski muzej Zagreb	projektant arhitektura: Jelena Radunica, d.ia.	datum: 10.2017.	list:
projektant lik. postava: Marko Bašić, d.igrafičar	Jelena Devčić, d.nov.	Joško Zrivoć, d.npr.	Valentino Dražić-Cečić, a.k.slik.	26 KOCKA
projektant inženjering: Milena Mitrović, d.ia.	Jelena Radunica, d.ia.	projektant arhitektura: TLOOR T PRIZEMLJA	datum: 10.2017.	list:
sedržaj: novoprojektirano stanje	mj: 1:100			

		projektant/ik: postava: Marko Baršić, dr.igrad.diz Jelena Devčić, drnov. Josko Zlatović, drup.p. Valerijano Družić-Cajčić, arhitekt.		TLOCRT 1. KATA datum: 10.2017.	
objekt: EMZ - Kadičeva		projektant amitekture: Jelena Računica, d.t.a. Milena Milovanović, d.t.a.			
investitor: Etnografski muzej Zagreb		sadržaj: novoprojektirano stanje		mjerilo: 1:100	

čuvaonicama za tekstilnu građu. Za pohranu su predviđeni pokretni arhivski regali, ladičari i arhivski ormari. Pokretni arhivski regali bili bi smješteni u sjevernom dijelu etaže. Predviđeni su za pohranu gornjih odjevnih predmeta izrađenih od vune, kože i krzna, čime bi građa od tih materijala bila odvojena od predmeta izrađenih od lana, konoplje, pamuka i svile koji bi bili smješteni u središnjem prostoru etaže, opremljenom ladičarima. U objema čuvaonicama građa bi bila pohranjena po zbir-kama. U sjevernom dijelu etaže predviđeni su nosači s valjcima za pohranu predmeta iz Zbirke prostirki i prekrivača, a u čuvaonice bi bili smješteni i arhivski ormari za pohranu obuće i oglavlja.

„U potkrovlju zgrade predviđa se uklanjanje postojeće, u više nivoa izvedene podne konstrukcije i izrada nove. Na ovoj etaži predviđeni su uredski prostori, dvorana za sastanke, prostori arhive, te prostori strojarskih i elektroinstalacija.“⁸ Sanitarije su predviđene u sjeverozapadnom dijelu zgrade na sve četiri etaže.

Radi bržega i točnijeg utvrđivanja stanja u muzejskim čuvaonicama predviđeno je uvođenje sustava označivanja crtičnim kodom.⁹ Upotrebom crtičnih kodova kod revizije ne bi bilo potrebno višestruko ručno prepisivanje i usklađivanje podataka o utvrđenom stanju, nego bi se podatci o predmetima odmah očitavali i prenosi u informacijski sustav.¹⁰ Muzej ima oko 75 000 predmeta te bi se, ovisno o vrsti materijala, koristilo naljepnicama s crtičnim kodovima za predmete od drva, keramike, kamena i metala te tekstilnim trakama za predmete od tekstila.

Uređenjem prostorija čuvaonica i restauratorsko-preparatorskih radionica u pomoćnoj zgradi Etnografskog muzeja u Zagrebu u Kačićevoj 9/2 riješilo bi se

pitanje pravilne pohrane muzejske građe, primjerenih uvjeta za pohranu te dostupnosti građe i za računalnu obradu i za radove preventivne konzervacije i restauracije.

BILJEŠKE

¹ „Zgrada u Kačićevoj 9/2 nalazi se na području kulturnog dobra *Povijesna urbana cjelina Grad Zagreb*, upisana u *Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Listu zaštićenih kulturnih dobara* pod brojem Z-1525. Investitor gradnje dvorišne zgrade u Kačićevoj bila je Visoka kraljevska zemaljska vlada za potrebe Kraljevske zemaljske uzorne pivnice. Projektirana je od strane Matije Antolca 1891. godine, a izveli su je Šafranek i Wiesner. Zgrada je izvorno bila katnosti podrum, čija je polovica izvedena nadzemno s prizemljem. Naknadno su dograđeni 1. i 2. kat. Stavljanjem u funkciju zgrade ukupna obnovljena površina iznosila bi 2401,25 m².“ Kristina Vujica, *Idejno rješenje za ishođenje posebnih uvjeta za rekonstrukciju zgrade Etnografskog muzeja u Zagrebu na lokaciji Kačićeva 9/2* (elaborat, 2017), 11.

² Isto, 9.

³ „Temeljem povijesne dokumentacije predviđeno je uklanjanje i rekonstrukcija fasadnih otvora, međukatnih konstrukcija i pregrada ulaznog dijela zgrade kao i postojećeg stubišta i bočnih pomoćnih prostora istog. Zadržala bi se kota ulaza, a sam portal bi se izmjestio na južni dio pročelja, čime se vraća na svoju izvornu poziciju. Formiralo bi se novo dvokrako stubište kojim bi se svladale zatečene visinske razlike.“ Isto, 34.

⁴ „U prizemlju zgrade predviđen je ulaz preko novog portala uz dodavanje vanjske rampe radi omogućavanja samostalnog pristupa osobama smanjene pokretljivosti na razinu poda ulaznog prostora, odnosno ulaza u dizalo.“ Isto, 35.

⁵ Isto, 10.

⁶ „Za prostor podruma, predviđeno je uklanjanje svih slojeva postojećeg poda te pravilno hidroizoliranje novog poda. Uklonile bi se sve naknadno izvedene pregrade kako bi se osigurala maksimalna površina za pozicioniranje čuvaonica. Pristup u podrum bio bi moguć dizalom, koje bi bilo

smješteno na mjestu izvornog, i novim trokrakim stubama u južnom dijelu zgrade.“ Isto, 34.

⁷ Isto, 35.

⁸ Isto.

⁹ Crtični kod je znakovni sustav s ravnim uspravnim crtama koje skener pretvara u broj koji je identifikator u bazi podataka o predmetu. Takav sustav omogućuje brzo i jednostavno očitavanje stanja u muzejskim čuvaonicama.

¹⁰ Revizijska komisija dobila bi kod revizije ručna računala s čitačima crtičnog koda te bi na licu mjesta očitavala crtične kodove predmeta i unosila utvrđene količine. Nakon završetka revizije podatci bi se iz ručnih računala automatski prenijeli u informacijski sustav čime bi se omogućio znatno brži proces revizije. Usp. Krunoslav Žubrinić, *Primjena bar kodova u poslovanju* (Dubrovnik: LAUS CC, 2004), https://bib.irb.hr/datoteka/578630.KZubrinic-Primjena_bar_kodova_u_poslovanju.pdf (pristupljeno 20. kolovoza 2018.).

LITERATURA

Vujica, Kristina. *Idejno rješenje za ishođenje posebnih uvjeta za rekonstrukciju zgrade Etnografskog muzeja u Zagrebu na lokaciji Kačićeva 9/2*. Elaborat, 2017.

Žubrinić, Krunoslav. *Primjena bar kodova u poslovanju*. Dubrovnik: LAUS CC, 2004. https://bib.irb.hr/datoteka/578630.KZubrinic-Primjena_bar_kodova_u_poslovanju.pdf (pristupljeno 20. kolovoza 2018.).

RECONSTRUCTION OF THE ABANDONED BUILDING OF ZEMALJSKA UZORITA PIVNICA (NATIONAL EXEMPLARY BEERHOUSE) IN KAČIĆEVA STREET

The Ethnographic Museum in Zagreb has been assigned the building in Kačićeva Street 9/2, as an auxiliary building, that will be reconstructed thus solving the issue of storing the museum material, accommodation of restoration-preparatory workshops and communication with the public through open and study storages. The plan of complete reconstruction of the building is to create stable micro-climatic conditions for the materials on all four floors, storage of the materials according to the type, introduction of alternative sources of energy, access to persons of lower mobility, installation of the systems of technical protection, complete equipping of storages with new furniture, and of the workshop with new restoration equipment. For the purpose of a quicker and more accurate determination of the condition in the museum storages, the introduction of a bar-coding system has been planned, which will facilitate the revision procedure since the data about the items will be immediately read and transmitted to the information system.